

АГЕНЦИЈА ЗА ЦИВИЛНО ВОЗДУХОПЛОВСТВО 1113.

Врз основа на член 136 ставови 7 и 8, член 138 став 6, член 139 став 2 и член 144 од Законот за воздухопловство („Службен весник на Република Македонија“ бр. 14/06, 24/07, 103/08 и 67/10) директорот на Агенцијата за цивилно воздухопловство, донесе

П РА В И Л Н И К ЗА СТРУЧНО ОСПОСОБУВАЊЕ, ПРОВЕРКИ, ДОЗВОЛИ И ОВЛАСТУВАЊА НА ПИЛОТИ НА БАЛОНИ

1. ОПШТИ ОДРЕДБИ

Член 1

Со овој правилник се пропишуваат начинот на вршење на обуката за стекнување на стручна оспособеност како и посебните услови во однос на потребниот кадар за обука, опремата и другите посебни услови неопходни за безбедно и уредно работење на организациите или центрите за обука, формата, содржината, евиденцијата и начинот на издавање, продолжување, обновување и промена на уверенијата за вршење на обука на организациите или центрите за обука, начинот на спроведување на редовната и вонредната проверка, условите за стекнување на дозволи и овластувањата, начинот на издавање, продолжување, промена и суспендирање на дозволи, форма, содржина, рок на важење, видот и евиденцијата на дозволи и овластувањата, како и критериумите, начин и постапка за признавање на завршена обука, програми за обука, положени испити, стекнати дозволи и овластувања во странство на пилоти на балони.

Член 2

Одделните изрази употребени во овој правилник го имаат следното значење:

1) Балон (balloon) е воздухоплов полесен од воздух кој се движи без моторен погон;

2) Дозвола на пилот на балон (Balloon Pilot Licence (BPL): е исправа врз основа на која пилотот на балон може да врши должности на член на летачки персонал во кошницата, односно кабината на балонот согласно овластувањата впишани во дозволата;

3) Кандидат (applicant) е лице кое поднесува барање за полагање на испит (теориски и/или практичен) за стекнување на дозвола и/или овластување на пилот на балон;

4) Налет или време на летање (flight time) е вкупното време од моментот кога кошницата/кабината на балонот се одвојува од земјата заради полетување до моментот кога потполно ќе застане на крајот на летот;

5) Овластување (rating) е овластување впишано во дозволата, кое претставува составен дел на истата и со кое се наведуваат посебните услови, права или ограничувања кои се однесуваат на дозволата;

6) Прелет (cross-country) е лет со планирана рута од почетната до завршната точка во текот на кој се користат вообичаени навигациони процедури;

7) Класа на балон (class of balloon) е категоризација на балонот според начинот на остварување на статичкиот узгон потребен за одржување на летот и тоа на:

- балони со топол воздух во чија купола не треба да има никаков гас освен воздухот и гасовите кои настануваат при затоплувањето на воздухот со помош на пламеник,

- балони со гас полесен од воздухот и

- воздушни бродови со топол воздух во чија купола не треба да има никаков гас освен воздухот и гасовите кои настануваат при затоплувањето на воздухот со помош на пламеник;

8) Врзан лет на балон (tethered flight) е лет со балон кој е врзан за земја;

9) Волуменска група (group of balloons): категоризација на балоните според волуменот на куполата и тоа на:

1) Група А:

- балони и воздушни бродови со топол воздух со волумен на куполата до 4000 м³,

- балони со гас со волумен на куполата до 1260 м³,

2) Група Б:

- балони и воздушни бродови со топол воздух со волумен на куполата од 4001 м³ до 7000 м³

- балони со плин со волумен на куполата повеќе од 1260 м³,

3) Група В:

- балони и воздушни бродови со топол воздух со волумен на куполата од 7001 м³ до 10500 м³ и

4) Група Г:

- балони и воздушни бродови со топол воздух со купола волумен на куполата повеќе од 10500 м³.

10) Воздушен брод (airship) е воздухоплов полесен од воздухот кој се движи со помош на моторен погон;

11) Воздухоплов (aircraft) е секоја направа што може да се одржува во атмосфера заради реакција на воздухот освен реакцијата на воздухот што се одбива од површината на земјата

12) VFR (visual flight rules) се правила за летање по надворешна видливост;

13) UL (ultralight pilot licence) е дозвола за пилот на ултралесно летало;

14) PPL (private pilot licence) е дозвола за приватен (спортски) пилот;

15) CPL (commercial pilot licence) е дозвола за комерцијален лет и

16) ATPL (airline transport pilot licence) е дозвола за сообраќаен пилот.

2. СТРУЧНО ОСПОСОБУВАЊЕ

2.1. Услови за вршење на обука

Член 3

Стручна оспособеност на пилотите на балони се стекнува во организации или центри за обука овластени од националните воздухопловни власти кои треба да ги исполнуваат минималните услови пропишани со Анекс 1 на Меѓународната конвенција за цивилно воздухопловство и одредбите на овој правилник.

Член 4

(1) За да вршат обука на пилоти на балони, организации или центрите за обука со седиште во Република Македонија, треба да имаат уверение, издадено од страна на Агенцијата.

(2) Уверение од став (1) на овој член им се издава на организации или центри за обука кои имаат:

а) програма за обука на пилоти на балони во согласност со Анекс 1 на Меѓународната конвенција за цивилно воздухопловство и одредбите на овој правилник, одобрена од страна на Агенцијата;

б) да имаат евиденција на обуката и тоа: регистар на ученици - кандидати, дневник за теоретската и практичната обука;

г) стручна литература согласно одобрената програма за обука, школска документација - архива и библиотека;

д) простории за изведување на теоретската обука на најмалку три кандидати со потребна опрема и наставни помагала (макети, пресеци, скици и цртежи предвидени со програмата за обука или за компјутерско прикажување на наставата), како и карти на Република Македонија, воздухопловни навигациони карти со размер од 1:500 000 и географска карта со размер од 1:200 000 со вртани забранети или условно забранети зони во Република Македонија;

ѓ) соодветен балон во зависност од видот на обуката која ќе ја спроведува, воздухопловна радиостаница, телефонски и радио средства за комуникација и опрема и прибор за давање на прва помош;

е) да има доволен стручен кадар, односно по еден инструктор за најмногу 5 кандидати и

ж) прирачник за обука за потребите на стручниот персонал на организацијата и/или центарот за обука со методологија за утврдување на деталите во врска со содржината, организацијата и траењето на обуката како и за изведување на испитите и оценувањата и друго.

2.2. Форма, содржина, евиденција и начин на издавање, продолжување, обновување и промена на уверението за вршење на обука на пилоти на балони на организациите или центрите за обука

Член 5

(1) За издавање, продолжување, обновување или промена на уверението за вршење на обука на пилоти на балони, организациите или центрите за обука со се-

диште во Република Македонија поднесуваат барање до Агенцијата, со кое се приложуваат докази дека се исполнети условите за добивање на уверение од член 4 на овој правилник.

(2) Барањето за продолжување на уверението се поднесува најмалку 30 дена пред истекот на важноста на уверението, а за обновување најдоцна 30 дена по истекот на важноста на уверението.

(3) Доколку организацијата или центарот за обука не поднесе барање за продолжување или обновување во роковите утврдени во став (2) на овој член, уверението се смета за повлечено.

Член 6

(1) Агенцијата по приемот на барањето, врши проверка дали е уплатена административна такса, проверка на приложената документација, како и оперативна проверка со цел да се утврди дали организацијата или центарот за обука ги исполнува условите и техничките можности за вршење обука на пилоти на балони.

(2) Проверките од став (1) на овој член се вршат и при продолжување, обновување или промена на уверението.

(3) При извршување на проверките од став (1) на овој член Агенцијата користи листи за проверки претходно изготвени согласно документацијата и податоците кои се проверуваат.

(4) Доколку со проверките од став (1) на овој член се утврди дека одредена организација или центар за обука ги исполнува условите за вршење обука на пилоти на балони во рок од 30 дена од денот на поднесување на уредно и комплетно барање, се издава решение за издавање, продолжување, обновување или промена на уверението кое заедно со уверението за вршење на обука му се доставуваат на барателот откако ќе поднесе доказ дека го платил надоместокот за континуиран надзор пропишан со тарифникот на Агенцијата.

(5) Доколку се утврди дека одредена организација или центар за обука не ги исполнува условите за вршење обука на пилоти на балони Агенцијата ќе го одбие барањето за издавање, продолжување, обновување или промена на уверение за вршење на обука со решение кое ги содржи причините за одбивањето.

Член 7

(1) На организации или центри за обука, уверението за вршење обука на кандидати за пилоти на балони и/или пилоти на балони, им се издава на образец, даден во Прилог 1 кој е составен дел на овој правилник.

(2) Уверението за вршење обука на кандидати за пилоти на балони и/или пилоти на балони, се издава со рок на важење од две години.

(3) За издадените уверенија за вршење на обука на кандидати за пилоти на балони и/или пилоти на балони Агенцијата води евиденција.

(4) Евиденцијата од став (3) на овој член содржи податоци за работата на организацијата или центарот кој врши обука на кандидати за пилоти на балони и/или пилоти на балони, како и контакт телефони и адреси на одговорните лица.

Член 8

(1) Агенцијата ја следи усогласеноста на работењето на организациите или центрите за обука со условите пропишани со овој правилник.

(2) Доколку Агенцијата утврди дека организацијата или центарот за обука повеќе не ги исполнува условите пропишани со овој правилник, ќе го одземе уверението за вршење на обука на пилоти на балони.

2.3. Посебни услови и начин на вршење на обука

Член 9

(1) За да може да посетува обука, кандидатот за пилот на балон треба да ги исполнува следните услови:

- 1) да има наполнето најмалку 15 години;
- 2) да има лекарско уверение за здравствена способност класа 2 и

3) да има познавање на англиски јазик најмалку пред оперативното ниво 3 според ICAO скалата.

(2) Пред да започне со стручно оспособување, малолетниот кандидат за пилот на балон треба да и приложи на организацијата или центарот за обука писмена согласност од родителите или старателите.

Член 10

(1) Стручното оспособување на пилотите на балони има за цел стручно да ги оспособи лицата кандидати за пилоти на балони и/или пилоти на балони со неопходното знаење, рутина и вештина за стекнување на дозвола и/или соодветно овластување.

(2) Стручното оспособување од став (1) на овој член се состои од: теоретска, практична (летачка) обука за стекнување на дозвола на пилот на балон и/или овластување, континуирана и напредна обука според одобрената програма на овластената организација или центар за обука.

2.3.1 Теоретска обука

Член 11

(1) Теоретската обука од член 10 став (2) на овој правилник за стекнување на дозвола на пилот на балон и овластување за класата и волуменската група на балонот за која се оспособува се спроведува по следните предмети:

1) Воздухопловни правила и прописи (правила и прописи поврзани за летање со балон, правила на летање, соодветни постапки и процедури поврзани со АТС услуги);

2) Општо познавање на балонот (принципи на работење на системите и инструментите на балонот, оперативни ограничувања, релевантни оперативни информации од Прирачникот за летање или друга соодветна документација, физички карактеристики и практична примена на гас во балоните);

3) Перформанси на лет, планирање на лет со балон и натоварување (ефекти на оптеретувањата врз летечките карактеристики на балонот, пресметка на маса на балонот, употреба и практична примена на податоци поврзани со полетување, спуштање и други податоци вклучувајќи и ефект на температурата, планирање и пратење на летот соодветно на операциите по VFR, соодветни АТС процедури, процедури за поставување на висиномертар, операции во подрачја на густ сообраќај);

4) Човечки фактор (човечки фактор, односно способности на пилотите на балони вклучувајќи и принципи на управување со закана или грешка);

5) Метеорологија (примена на основи на воздухопловна метеорологија, употреба на и процедури за добивање на метеоролошки информации, мерење на висина);

6) Навигација при летање со балон (практични аспекти на воздухопловната навигација, техники за навигација со помош на пресметување, употреба на воздухопловни карти);

7) Оперативни процедури (употреба на воздухопловна документација како што се AIP, NOTAM, воздухопловни кодови и кратенки, соодветни процедури за предупредување и опасни ситуации, вклучувајќи ја активноста која треба да се презема со цел да се избегнат неповолни временски услови, слаба турбуленција и други оперативни ризици) и

8) Принципи на летање со балони.

(2) Теоретската обука се смета за успешно завршено ако кандидатот на испитот организиран од страна на организацијата или центарот за обука покажал успех од минимум 75% за секој предмет поединечно.

Член 12

(1) Теоретската обука за стекнување на ново овластување за балон од друга класа или волуменска група се спроведува за лице кое е имател на дозвола за пилот на балон во која веќе е впишана одредена класа и волуменска група и тоа по следните предмети:

1) Принципи на летање со балони;

2) Оперативни процедури (употреба на воздухопловна документација како што се AIP, NOTAM, воздухопловни кодови и кратенки, соодветни процедури за предупредување и опасни ситуации, вклучувајќи ја активноста која треба да се презема со цел да се избегнат неповолни временски услови, слаба турбуленција и други оперативни ризици);

3) Перформанси на лет, планирање на лет со балон и натоварување (ефекти на оптеретувањата врз летечките карактеристики на балонот, пресметка на маса на балонот, употреба и практична примена на податоци поврзани со полетување, спуштање и други податоци вклучувајќи и ефект на температурата, планирање и пратење на летот соодветно на операциите по VFR, соодветни АТС процедури, процедури за поставување на висинометар, операции во подрачја на густ сообраќај) и

4) Општо познавање на балонот (принципи на работење на системите и инструментите на балонот, оперативни ограничувања, релевантни оперативни информации од Прирачникот за летање или друга соодветна документација, физички карактеристики и практична примена на гас во балоните).

(2) Теоретската обука се смета за успешно завршена ако кандидатот на испитот организиран од страна на организацијата или центарот за обука покажал успех од минимум 75% за секој предмет поединечно.

2.3.2 Практична (летачка) обука

Член 13

(1) По успешно завршена теоретска обука од член 11 на овој правилник, со цел стекнување на дозвола на пилот на балон со овластување за летање со балони со топол воздух или со гас кандидатот започнува практична (летачка) обука која се спроведува преку вежби утврдени во одобрената програма за обука.

(2) Вежбите од став (1) на овој член треба во најмала мера да вклучуваат:

1) операции пред лет вклучувајќи и составување на балон, опремување, надувување, прицврстување и преглед на балонот;

2) техники и процедури за полетување и спуштање вклучувајќи ги соодветните ограничувања, процедурите за итни ситуации и знаците кои се користат;

3) предупредување за избегнување на судир;

4) контролирање на балонот со користење на надворешни знаци за видливост;

5) препознавање на, и опоравување од, брзо спуштање;

6) лет на рута со користење на визуелни показатели и навигација со помош на пресметување;

7) приоди и спуштања, вклучувајќи и опслужување на земја и

8) процедури за опасни ситуации.

(3) Кандидат за пилот на балон може самостојно да лета во текот на практичната (летачка) обука само под надзор на инструктор.

(4) Во текот на практичната (летачка) обука кандидатот треба да има најмалку 16 саати вкупен неврзан лет како ученик пилот на балон од иста класа или волуменска група, притоа вклучувајќи најмалку осум полетувања и спуштања од кои едно треба да го изврши самостојно.

Член 14

По успешно завршена теоретска обука од член 11 на овој правилник, со цел стекнување на дозвола на пилот на балон со овластување за летање со врзан балон, кандидатот започнува практична обука која се спроведува согласно Програмата која ги опфаќа следните области:

1) подготовки на земја;

2) метеоролошки подготовки;

3) точки на врзување (спротивно и во правец на ветерот);

4) јажиња за врзување (состав со три точки);

5) најголема ограничена тежина;

6) подготовки и проверки пред полетување;

7) загревање на воздухот со цел контролирано подигнување;

8) "ДРЖЕТЕ МЕ/ПУШТЕТЕ МЕ" постапка на екипажот на земја;

9) проценка на брзината на подигнување;

10) проценка на јачината на ветерот и воочување на препреките и

11) полетување и контролирано искачување (до висина од најмалку 20 м).

Член 15

Практичната (летачка) обука за стекнување на овластување за летање со воздушни бродови со топол воздух може да се спроведува на лице кое е имател на дозвола и овластување за летање со балон со топол воздух преку вежби утврдени во Програмата која ги опфаќа следните области:

1) запознавање со воздушниот брод со топол воздух, проверки пред лет, пресметка на оптеретувањата и преглед на воздушниот брод;

2) подготовка на екипажот и патниците;

3) составување, подготовка и надувување на куполата на воздушниот брод;

4) мотор, основни делови, начин на користење и проверка на исправноста;

5) изедначување на притисокот;

6) полетување при различни временски услови, искачување и спуштање на висина на летот и хоризонтален лет;

7) процедури во случај на несреќи и други итни случаи вклучувајќи симулација на неисправност на опремата на воздушниот брод;

8) навигација;

9) користење на гас и течни горива;

10) приод за спуштање и приод со симулација на откажан мотор;

11) ниско летање;

12) управување на воздушниот брод во одредена насока и

13) спуштање.

Член 16

По успешно завршена теоретска обука од член 12 на овој правилник, со цел стекнување на ново овластување за балон од друга класа или друга волуменска група кандидатот започнува практична (летачка) обука која се спроведува согласно член 13 на овој правилник.

2.3.3 Континуирана обука

Член 17

(1) Континуираната обука на пилоти на балони има за цел одржување и подобрување на стекнатите знаења и вештини заради продолжување на важењето на овластувањата впишани во дозволата.

(2) Обуката од став (1) на овој член опфаќа курсеви за обнова на стекнатото знаење, обука за итни ситуации, обука за измена и воведување на нови оперативни процедури и јазична обука и се врши на секои две години преку теоретски и практични курсеви според програмата одобрена од Агенцијата.

(3) Обуката од став (1) на овој член се смета за успешно завршена ако кандидатот на испитот организиран од страна на организацијата или центарот за обука покажал успех од минимум 75% за секој предмет, односно вежба поединечно.

2.3.4 Напредна обука

Член 18

Напредната обука има за цел имател на дозвола за пилот на балон да се стекне со одредено ниво на компетентност за полагање испит за стекнување со овластување за инструктор на пилоти на балони.

Член 19

(1) Напредната обука за стекнување на овластување за инструктор на пилоти на балони може да започне пилот на балон кој има:

- најмалку 18 години;
- важечка дозвола за пилот на балон;
- познавање на англиски јазик најмалку пред оперативно ниво 4 според ICAO скалата и
- важечко лекарско уверение за здравствена способност класа 2.

(2) Обуката од став (1) на овој член има за цел да го обучи кандидатот за овластување за инструктор за пилоти на балони со потребните вештини и знаења поврзани со способноста за организирање на настава, презентирање на знаења, пратење и проценување на напредокот на учениците, оценување на процесот на оспособување, управување со времето потребно за оспособување и известување за постигнатото.

(3) Обуката од став (1) на овој член содржи теоретски предавања во траење од најмалку 30 саати и практичен дел во кој треба да има најмалку 6 саати налет и најмалку 20 летови методски налет.

2.4 Евиденција и издавање на потврди за завршена обука

Член 20

(1) Организациите или центрите за обука на пилоти на балони водат посебно досие за секој кандидат кој посетувал обука во кое се наведуваат личните податоци на кандидатот и податоци за траење на обуката, податоци за инструкторите кои ја вршеле обуката, за положените испити, степенот на оспособување и видот на работите за кои кандидатот се обучувал заедно со потврдите за завршените обуки, лекарското уверение, фотокопија од дозволата.

(2) Организациите или центрите за обука на пилоти на балони водат евиденција за извршените обуки и за издадените потврди за завршена обука.

Член 21

(1) Организациите или центрите за обука издаваат потврда за секоја завршена обука која ја има завршено кандидатот.

(2) Потврдата од став (1) на овој член содржи: име на организацијата или центарот за обука, лични податоци за кандидатот, податоци за обуката која што ја завршил кандидатот, датум на почеток и завршување на обуката, оценки по предметите и општиот успех на кандидатот.

3. НАЧИН НА СПРОВЕДУВАЊЕ НА РЕДОВНА И ВОПРЕДНА ПРОВЕРКА**3.1. Редовни проверки**

Член 22

(1) По успешно завршена теоретска и/или практична обука согласно овој правилник, кандидатот треба да поднесе писмено барање до Агенцијата за полагање на испитот за стекнување/продолжување на дозвола и/или овластување.

(2) Со барањето за полагање на испитот од став (1) на овој член, кандидатот поднесува докази дека ги исполнува следните услови:

- има наполнето најмалку 16 години;
- има завршено соодветна теоретска и практична обука пропишана со овој правилник;
- има познавање на англиски јазик најмалку пред оперативно ниво 4 според ICAO скалата и
- има важечко лекарско уверение за здравствена способност класа 2.

(3) По исклучок од став (2) на овој член, доколку кандидатот поседува UL, PPL, CPL или ATPL, со барањето за полагање на испитот од став (1) на овој член поднесува докази дека има најмалку десет часови самостоен налет на балони, и има завршено теоретска обука по предметите од член 11 став (1) точки 2,3, 6, 7 и 8.

(4) Со барањето од став (1) на овој член, кандидатот за стекнување на овластување инструктор на пилоти на балони поднесува докази дека ги исполнува следните услови:

- има најмалку 19 години;
- има важечка дозвола за пилот на балон најмалку три години;
- има завршено напредна обука за стекнување на овластување за инструктор на пилоти на балони согласно овој правилник и
- има вкупен налет од најмалку 100 саати како пилот на балон од кои најмалку 15 саати налет и најмалку 15 летови на балон од класата на која треба да врши оспособување.

Член 23

(1) Агенцијата, по приемот на барањето за полагање на испит, врши проверка дали кандидатот ги исполнува условите за полагање на испит од член 22 на овој правилник.

(2) Ако се утврди дека кандидатот ги исполнува пропишаните услови, Агенцијата во рок од 30 дена од денот на приемот на барањето донесува решение за одобрување на полагање на испитот во кое се одредува терминот на полагање на испитот кој не може да биде подолг од три месеци од денот на поднесување на барањето и листата на испитувачи задолжени за спроведување на испитот.

(3) Полагањето на испитот не може да биде одредено во рок помал од 15 дена од денот кога решението од став (2) на овој член му било доставено на кандидатот.

(4) По исклучок од став (3) на овој член полагањето на испитот може да се спроведе и во пократок рок врз основа на писмено барање на кандидатот.

(5) Ако Агенцијата утврди дека кандидатот не ги исполнува пропишаните услови за полагање на испитот, донесува решение за одбивање на барањето за полагање испит кое ги содржи причините за одбивањето.

Член 24

(1) Испитот од член 23 на овој правилник го спроведуваат овластени испитувачи кои со решение ги определува Агенцијата од утврдената листа на воздухопловни стручњаци.

(2) Бројот на испитувачи се утврдува во зависност од бројот на предметите, односно од обемот на практичниот дел на испитот, при што еден испитувач може да спроведе испит за најмногу три предмети, вклучувајќи го и практичниот дел.

(3) Секој испитувач за спроведување на испитот го испрашува кандидатот од областа за која е именуван и по завршување на испитот го оценува успехот на кандидатот по предметите со оценка „положил“ или „не положил“.

Член 25

(1) Испитувачите во рок од седум дена од денот на завршувањето на испитот доставуваат до Агенцијата испитни листи за одржан испит.

(2) Агенцијата ги обезбедува испитните листи за впишување на резултатот од одржаниот испит на секој испитувач посебно.

Член 26

(1) Испитот за стекнување на дозвола и/или овластување се состои од теоретски и практичен дел.

(2) Теоретскиот дел од испитот се состои од писмени испити по секој предмет поединечно.

(3) Практичниот дел од испитот опфаќа практична проверка на способностите и знаењата.

(4) Испитот за стекнување на овластување инструктор на пилоти на балони се состои само од практичен дел кој вклучува:

- демонстрација на способностите наведени во член 19 став (2) на овој правилник преку одржување на состанок пред лет и после лет (debriefing и briefing) и преку теоретско предавање на зададена тема и
- демонстрација на усмена вежба на оспособување на земја, состанок пред лет и после лет (debriefing и briefing) и оспособување во текот на летот.

Член 27

(1) Теоретскиот дел на испитот за стекнување на дозвола за пилот на балон и/или соодветно овластување се спроведува по следните предмети:

1. Воздухопловни правила и прописи
2. Општо познавање на балонот;
3. Перформанси на лет, планирање на лет со балон и натоварување;
4. Човечки фактор;
5. Метеорологија;
6. Навигација при летање со балон;
7. Оперативни процедури и
8. Принципи на летање со балони.

(2) Теоретскиот дел на испитот е положен доколку писмениот испит за секој предмет поединечно е положен со успех од најмалку 80%.

(3) Кандидатот кој нема да го положи теоретскиот дел на испитот по најмногу три предмети има право на поправен испит по тие предмети во рок кој го определува Агенцијата и кој не може да биде пократок од 30 дена, ниту подолг од 60 дена од денот на доставување на испитните листи за одржаниот испит до Агенцијата.

(4) Ако кандидатот не го положи поправниот испит од ставот (3) на овој член се смета дека испитот не е положен во целост.

(5) Ако кандидатот не го положи теоретскиот дел на испитот за повеќе од три предмети се смета дека испитот не е положен во целост.

Член 28

(1) Практичниот дел од испитот се спроведува откако кандидатот ќе го положи теоретскиот дел од испитот.

(2) Практичната проверка од член 26 став (3) на овој правилник се спроведува на балон од иста класа и волуменска група како и балонот за кој кандидатот се оспособувал.

(3) Практичната проверка од член 26 став (3) на овој правилник се спроведува на место кое го избира самиот кандидат во зависност од метеоролошките услови, областа која треба да се прелетува и можните погодни места за слетување. Кандидатот е одговорен за натоварување на потребната опрема и обезбедување на документацијата, како и за подготовките на летот.

(4) Во текот на практичната проверка од член 26 став (3) на овој правилник кандидатот треба да покаже:

1. способност да управува со балонот во рамките на пропишаните ограничувања;
2. смирено и точно изведување на летачките маневри;
3. вештина и способност за донесување на одлуки;
4. примена на воздухопловните правила и прописи и стекнатото знаење и
5. способност да управува со балонот во текот на целиот лет.

(5) Практичната проверка од член 26 став (3) на овој правилник е поделена во неколку делови кои ги претставуваат различните фази на лет со балон, и тоа:

а) за стекнување на дозвола за пилот на балон и/или соодветно овластување:

1. Подготовка, надување и полетување со балонот;
2. Општо управување со балонот;
3. Процедури во тек на лет (на рутата);
4. Процедури за приод за спуштање и спуштање и
5. Процедури во случај на несреќи и други итни случаи.

б) за стекнување на ново овластување за летање со воздушен брод од страна на имател на дозвола со овластување за летање со балон со топол воздух:

1. Подготовка, надување и полетување со воздушниот брод;
2. Општо управување со воздушниот брод;
3. Процедури во тек на лет (на рутата);
4. Процедури за приод за спуштање и спуштање и

5. Процедури во случај на несреќи и други итни случаи.

(6) Ако кандидатот не положи еден дел од практичната проверка, може да го повтори полагањето на истата во рок кој ќе го определи Агенцијата.

(7) Ако кандидатот не положи два или повеќе дела од практичната проверка се смета дека не го положил испитот во целост.

Член 29

Полагањето на испитот кандидатот може да го повтори само уште еднаш и тоа во рок не пократок од три месеци и не подолг од шест месеци, од датумот на првото полагање.

3.2. Вонредни проверки

Член 30

(1) Вонредната проверка ја спроведува Агенцијата, врз основа на предлог мерките од инспекциски записник и решение за суспензија на персонал на контрола на летање.

(2) Агенцијата донесува решение за вонредна проверка со кое се определува начинот и времето на спроведување на вонредната проверка и се доставува на лицето на кое се однесува вонредната проверка.

(3) Вонредната проверка на стручна способност се спроведува за определени предмети од теорискиот и/или практичниот дел на испитот за стекнување на дозвола и/или овластување.

(4) Во случај на успешно завршена вонредна проверка, Агенцијата со решение го повлекува решението за суспензија.

(5) Во случај на неуспешно завршена вонредна проверка, Агенцијата донесува решение за продолжување на суспензијата и за спроведување на континуирано оспособување согласно одредбите на овој правилник.

(6) Доколку лицето на кое му е изречена суспензија не се јави на вонредната проверка или неуспешно го заврши континуираното оспособување од став (5) на овој член, Агенцијата со решение ја повлекува дозволатата, односно овластувањето.

4. ВИД НА ДОЗВОЛИ И/ИЛИ ОВЛАСТУВАЊА И УСЛОВИ ЗА НИВНО СТЕКНУВАЊЕ

1. Услови за стекнување на дозвола и/или овластување

Член 31

(1) Дозвола на пилот на балон и/или овластување може да стекне лице кое ги исполнува условите пропишани во член 22 став (2) на овој правилник и има положено испит за стекнување на дозвола и/или овластување.

(2) Овластување за инструктор на пилоти на балони може да стекне лице кое ги исполнува условите пропишани во член 22 став (3) на овој правилник и има положено испит за стекнување на тоа овластување.

5. ФОРМА И СОДРЖИНА, НАЧИН НА ИЗДАВАЊЕ, ПРОДОЛЖУВАЊЕ, ОБНОВУВАЊЕ, ПОВТОРНО ИЗДАВАЊЕ И СУСПЕНДИРАЊЕ, РОК НА ВАЖНОСТ И ЕВИДЕНЦИЈА НА ДОЗВОЛИ И/ИЛИ ОВЛАСТУВАЊА

1. Форма и содржина

Член 32

Формата и содржината на дозволата и/или овластувањата на пилоти на балони се дадени во Прилог 2 кој е составен дел на овој правилник.

2. Начин на издавање, продолжување/обновување на дозволата и/или овластувањето и рок на важење

Член 33

Дозволата на пилот на балон и/или овластувањата ги издава, продолжува/обновува, променува, суспендира и повлекува Агенцијата.

Член 34

(1) За издавање, продолжување/обновување или промена на дозвола на пилот на балон и/или овластување, кандидатот поднесува барање до Агенцијата, кон кое се приложуваат докази дека се исполнети условите пропишани со овој правилник.

(2) Агенцијата по приемот на барањето, врши проверка дали е уплатена административната такса и надоместот утврден со тарифник на Агенцијата и проверка на приложената документација.

(3) При извршување на проверките од ставот (2) на овој член Агенцијата користи листи за проверки предходно изготвени согласно документацијата и податоците кои се проверуваат.

(4) Доколку од проверките наведени во ставот (3) на овој член Агенцијата утврди дека кандидатот ги исполнува условите пропишани со овој правилник донесува решение за издавање, продолжување/обновување или промена кое заедно со дозволата и/или овластувањето му се доставуваат на кандидатот.

(5) Доколку Агенцијата утврди дека кандидатот за пилот на балон не ги исполнува условите за издавање, продолжување/обновување или промена на дозвола на пилот на балон и/или овластување пропишани со овој правилник донесува решение за одбивање на барањето кое ги содржи причините за одбивањето.

Член 35

(1) Дозволата на пилот на балон и/или овластувањата впишани во истата се издаваат со важност од три години.

(2) Имателот на дозвола за пилот на балон може да лета на неврзан балон од класа и волуменска група за која има положен практичен дел од испитот како и на летање во контролиран воздушен простор по VFR правила дење.

(3) Во дозволата на пилот на балон може да се впише овластување за летање во контролиран воздушен простор по VFR правила ноќе доколку имателот на дозволата во организација или центар за обука изврши најмалку два лета по VFR правила ноќе под надзор на инструктор. Секој од летовите треба да трае најмалку еден саат.

(4) Во дозволата на пилот на балон може да се впише овластување за летање со врзан балон доколку имателот на дозволата во организација или центар за обука заврши обука согласно овој правилник и изврши најмалку три полетувања и слетувања со врзан балон под надзор на инструктор. Полетувањата и слетувањата со врзан балон се внесуваат во книгата за летање и се заверуваат од страна на инструкторот за летање.

(5) Во дозволата на пилот на балон може да се впише овластување за летање со балон од друга класа во рамките на иста волуменска група доколку имателот на дозволата во организација или центар за обука заврши обука согласно овој правилник и изврши најмалку пет летови со балон од таа класа под надзор на инструктор.

(6) Во дозволата на пилот на балон може да се впише овластување за летање со балон од друга волуменска група во рамките на иста класа доколку имателот на дозволата во организација или центар за обука заврши обука согласно овој правилник и изврши најмалку два летови со балон од таа волуменска група под надзор на инструктор и кога ќе го постигне следното летачко искуство:

- за балони од волуменска група Б, најмалку 100 саати летање како пилот на балон;
- за балони од волуменска група В, најмалку 200 саати летање како пилот на балон и
- за балони од волуменска група Г, најмалку 300 саати летање како пилот на балон.

(7) Имателот на дозвола за пилот на балон може да лета без надомест и во некомерцијални цели се додека:

- не стекне полнолетство и
- не стекне летачко искуство од најмалку 35 саати налет од кои 20 саати како пилот на балон.

(8) Имателот на дозвола за пилот на балон може да се стекне со овластување за превоз на патници ако после стекнувањето на дозволата има најмалку 200 саати налет или 30 неврзани летови како пилот на балон, и ако во претходните 180 дена има најмалку три неврзани лета од кои најмалку еден лет на балон од соодветната класа или волуменска група или најмалку еден неврзан лет на балон од соодветната класа или волуменска група под надзор на инструктор.

(9) Имателот на овластување за летање со балон од група Б може да лета на балони од група А. Имателот на овластување за летање со балон од група В може да лета на балони од група А и Б. Имателот на овластување за летање со балон од група Г може да лета на балони од група А, Б и В.

Член 36

(1) Барање за продолжување на важноста на дозволата на пилот на балон и/или овластувањата впишани во истата се поднесува најмалку 30 дена, но не повеќе од 60 дена, пред истекот на важноста на дозволата.

(2) Лицето кое поднесува барање за продолжување на важноста на дозволата и/или овластување доставува:

1. важечка дозвола за пилот на балон;
2. потврда дека има завршено континуирано оспособување;
3. потврда дека во последните 24 месеци има најмалку:
 - шест саати летање како пилот на балон, вклучувајќи 10 полетувања или слетувања;
 - под надзор на инструктор еден лет со балон од соодветната класа и најголема волуменска група за кои има впишани овластувања и
 - три саати летање како пилот на балон вклучувајќи три полетувања и слетувања за секоја дополнителна класа на балон за која има впишано овластување во дозволата и
3. лекарско уверение за здравствена способност класа 2.

(3) Лицето кое поднесува барање за продолжување на овластувањето за инструктор за пилоти на балони доставува:

1. важечка дозвола за пилот на балон со впишано овластување за инструктор;
2. потврда дека има најмалку шест саати налет како инструктор за пилоти на балони од соодветната класа и волуменска група во текот на важноста на овластувањето;
3. во последните 12 месеци пред истекот на важноста на овластувањето за инструктор, посетувал семинар за освежување на знаењата за инструктор за пилоти на балони;
4. лекарско уверение за здравствена способност класа 2 и
5. потврда за познавање на англиски јазик најмалку оперативно ниво 4 на ИКАО.

Член 37

(1) Лицето што нема да ја продолжи важноста на дозволата во рокот од член 36 став (1) на овој правилник, може да ја обнови дозволата ако успешно заврши континуирана обука согласно член 17 на овој правилник, доколку од истекот на важноста на дозволата не поминале повеќе од шест месеци.

(2) Доколку од истекот на важноста на дозволата поминале повеќе од шест месеци, но не повеќе од 12 месеци, лицето кое поднесува барање за обновување на дозволата на пилот на балон, треба повторно да заврши континуирана обука согласно член 17 на овој правилник и успешно да ја заврши проверката од член 28 став (5) на овој правилник.

(3) Доколку од истекот на важноста на дозволата поминале повеќе од 12 месеци, лицето кое поднесува барање за обновување на дозволата на пилот на балон треба да заврши континуирана обука согласно член 17 на овој правилник и успешно да го положи теоретскиот и практичниот дел од испитот за стекнување на дозволата и/или овластувањето.

(4) Лицето што нема да ја продолжи важноста на овластувањето инструктор на пилоти на балони, во пропишаниот рок согласно член 36 став (1) на овој правилник може да го стори тоа со полагање на испитот за стекнување на овластувањето за инструктор на пилот на балон.

Член 38

(1) Дозволата на пилот на балон ќе се замени со нова дозвола доколку:

- имателот на дозволата ја изгуби или на друг начин остане без неа;
- дозволата е оштетена до тој степен што не е веќе употреблива или е доведена во неугледна состојба како јавен документ;
- сите рубрики предвидени за продолжување на дозволата се пополнети;
- дошло до промена на личните податоци на имателот на дозволата или
- дошло до промена на образецот на дозволата.

(2) Доколку имателот на дозволата ја изгуби или на друг начин остане без дозволата, со барањето за издавање на нова дозвола должен е да приложи доказ дека дозволата ја огласил како изгубена и дека платил надоместок за издавање на нова согласно Тарифникот на Агенцијата.

3. Евиденција

Член 39

Агенцијата води евиденција за издадените дозволи и овластувања согласно Правилникот за формата, содржината и начинот на водење на регистарот на персоналот во воздухопловството и другиот стручен персонал.

4. Суспендирање на дозволите и/или овластувањата

Член 40

(1) Дозволата односно овластувањето се суспендираат во случаите наведени во член 143 од Законот за воздухопловство.

(2) Во случај кога е суспендирана дозволата на пилот на балон и/или одредено овластување, Агенцијата спроведува вонредна проверка согласно член 30 на овој правилник.

(3) Доколку дозволата односно овластувањето е суспендирана, лицето не може да лета како пилот на балон се додека трае суспензијата.

6. КРИТЕРИУМИ, НАЧИН И ПОСТАПКА ЗА ПРИЗНАВАЊЕ НА ЗАВРШЕНА ОБУКА И ПРОГРАМИ ЗА ОБУКА, ПОЛОЖЕНИ ИСПИТИ, СТЕКНАТИ ДОЗВОЛИ И ОВЛАСТУВАЊА ВО СТРАНСТВО

Член 41

Завршена обука, програми за обука, положени испити и стекнати дозволи и овластувања во странство се признаваат од страна на Агенцијата доколку во постапка се утврди дека се спроведени согласно програма која како минимум ги задоволува барањата пропишани во Анекс 1 на Меѓународната конвенција за цивилно воздухопловство и одредбите на овој правилник.

Член 42

(1) Лицето кандидат за признавање на завршена обука и програми за обука, положени испити, стекната дозвола и овластувања во странство поднесува барање до Агенцијата.

(2) Со барањето за признавање на завршена обука во странство се доставуваат следните документи:

- доказ дека центарот или организацијата за обука е овластен од националната воздухопловна власт за спроведување на обука на пилоти на балони;

- доказ дека обуката е завршена согласно Анекс 1 на Меѓународната конвенција за цивилно воздухопловство;

- програма по која е завршена наведената обука, одобрена од националната воздухопловна власт и
- доказ за уплатен надоместок за признавање.

(3) Со барањето за признавање-валидација на дозвола и/или овластување на пилот на балон стекнати во странство се доставуваат следните документи:

- важечки документ за идентификација (пасош);
- важечка дозвола и/или овластување на пилот на балон во оригинал;

- доказ дека обуката е завршена согласно Анекс 1 на Меѓународната конвенција за цивилно воздухопловство во организација или центар за обука на пилоти на балони овластен од националната воздухопловна власт за спроведување на обука на пилоти на балони;

- лекарско уверение за здравствена способност класа 2;

- потврда за познавање на англиски јазик најмалку оперативнo ниво 4 на ИCAO и

- доказ за уплатен надоместок за признавање согласно Тарифникот на Агенцијата.

(4) Кандидатот за признавање-валидација на дозвола и/или овластување на пилот на балон стекнати во странство полага испит по предметот воздухопловни правила и прописи.

(5) Државјанин на Република Македонија или лице со постојан престој во Република Македонија со барањето за признавање-конверзија на дозвола и/или овластување на пилот на балон издадена во странство, за издавање на соодветна македонска дозвола и/или овластување за пилот на балон ги доставува следните документи:

- важечки документ за идентификација (пасош);

- државјанство на Република Македонија или дозвола за постојан престој;

- важечка дозвола и/или овластување на пилот на балон во оригинал;

- доказ дека обуката е завршена согласно Анекс 1 на Меѓународната конвенција за цивилно воздухопловство во организација или центар за обука на пилоти на балони овластен од националната воздухопловна власт за спроведување на обука на пилоти на балони;

- важечко лекарско уверение за здравствена способност класа 2;

- потврда за познавање на англиски јазик најмалку оперативнo ниво 4 на ИCAO и

- доказ за уплатен надоместок за признавање според Тарифникот на Агенцијата.

(6) Кандидатот за признавање-конверзија на дозвола и/или овластување на пилот на балон стекнати во странство полага теоретски и/или практичен дел од испитот за диференцијалните предмети односно задачи.

(7) Кога е поднесено барање за признавање на дозвола и/или овластување на пилот на балон, Агенцијата може од воздухопловните власти кои ја издале дозволата и/или овластувањето да побара потврда за веродостојност на дозволата и за стандардите според кои е издадена.

(8) Агенцијата врши увид во доставената документација за исполнетост за критериумите за признавање на завршената обука, односно дозволи и овластувања стекнати во странство.

(9) Доколку се утврди дека се доставени документите за признавање, Агенцијата донесува решение со кое се признава завршената обука, односно му се издава валидација на дозволата и/или овластувањето за пилот на балон или му се издава македонска дозвола и/или овластување за пилот на балон во зависност од тоа какво барање е поднесено.

(10) Доколку се утврди дека не се доставени документите за признавање, Агенцијата донесува решение со кое се одбива барањето за признавање.

8. ПРЕОДНИ И ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ

Член 43

Дозволите и/или овластувањата издадени пред влегување во сила на овој правилник, остануваат во сила до денот на нивно истекување.

Член 44

Со влегувањето во сила на овој правилник престануваат да се применуваат одредбите од Правилникот за условите што мора да ги исполнува школата или школскиот центар за обучување на воздухопловен персонал ("Службен лист на СФРЈ" бр. 72/91) кои ги уредуваат условите што мора да ги исполнуваат школите или школските центри за обука на пилоти на балони.

Член 45

Овој правилник влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во "Службен весник на Република Македонија", а ќе отпочне да се применува од 1 август 2012 година.

Бр. 10-48/4
12 март 2012 година
Скопје

Директор,
д-р Дејан Мојкоски, с.р.

РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА
АГЕНЦИЈА ЗА ЦИВИЛНО ВОЗДУХОПЛОВСТВО
REPUBLIC OF MACEDONIA
CIVIL AVIATION AGENCY

УВЕРЕНИЕ ЗА РАБОТА
APPROVAL CERTIFICATE

Ова уверение му се издава на/ *This certificate is issued to:*

Адреса/Address:

Број/ Number:

Агенцијата за цивилно воздухопловство потврдува дека горенаведената организација ги исполнува условите пропишани со Правилникот за стручно оспособување, проверки и стекнување на дозволи и овластувања на пилоти на балони.

The Civil Aviation Agency confirms that the above named organization complies with the requirements prescribed in Regulation on qualification, training, examinations, licensing and ratings of the balloon pilot license.

Ова уверение, освен ако не биде суспендирано или повлечено, ќе остане во сила до:

This certificate, unless suspended or revoked, shall continue in effect until:

Датум на издавање/Date of issue:

Потпис/ Signature:

Важи од/Effective date:
General

Директор/Director

АГЕНЦИЈА ЗА ЦИВИЛНО ВОЗДУХОПЛОВСТВО CIVIL AVIATION AGENCY		ДОЗВОЛА ЗА ПИЛОТ НА СЛОБОДЕН БАЛОН FREE BALLOON PILOT LICENCE
ИЗДАДЕНА СОГЛАСНО ЗАКОНОТ ЗА ВОЗДУХОПЛОВСТВО ISSUED IN ACCORDANCE WITH AVIATION ACT		
ЗАБЕЛЕШКИ - ОГРАНИЧУВАЊА / REMARKS - RESTRICTIONS:		
ЗАБЕЛЕШКИ - ОГРАНИЧУВАЊА REMARKS - RESTRICTIONS		
ВАЖНОСТ НА ДОЗВОЛАТА / PERIOD OF VALIDITY:		
Важи од датум / Valid from:	Важи до датум / Valid until:	Потпис на овластено лице и печат / Signature and seal:

